

Helse- og omsorgsdepartementet

postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår saksbehandler:
Liz Helgesen

Kopi til

Vår dato
21.12.2009

Vår referanse

Deres referanse

Høring - forslag til endring i alkohollovgivning

Unio viser til ovennevnte høring. Høringsnotatet omhandler blant annet forslag om en times innskrenking av maksimaltid for skjenking, åpne for salg av egenprodusert drikke (inntil 4,7 volumprosent alkohol) i egen virksomhet, endring i auksjonsforbudet og raskere og strengere reaksjon når brudd på salgs- og skjenkebevilgning avdekkes ved kontroll.

Krav om tungtveiende grunner for innskrenket skjenketid

I høringsnotatet vises det til at det er blitt svært vanlig å utvide skjenketidene ut over alkohollovens normaltid. Endringsforslaget knyttes til utvidelse av maksimaltid, ikke "normaltid". De siste årenes økt utvidelse av normal skjenketid kan tyde på at de foreslåtte innstramningene er i uttakt med kommunepolitikere. Unio mener at den kommunale friheten bør henge høyt. Det bør følgelig være tungtveiende grunner for innskrenkning i skjenketider. I notatet fokuseres det på hensyn til folkehelse, ro og orden, samt voldsreduksjon. Det dokumenteres at innskrenket åpning vil ha positiv effekt på disse forholdene. Unio anser dette som tungtveiende grunner.

Unio påpeker samtidig at det hadde vært ønskelig med ytterligere informasjon om geografiske forskjeller, erfaring med andre insentiv og eller sanksjonsmuligheter utover lovendring. Det hadde vært interessant og relevant med internasjonal erfaring, med særlig fokus på storbyproblematikk.

Tydelig at kontrollordninger er offentlig ansvar

I forbindelse med punktet kontroll- og reaksjonsbestemmelsene foreslås en prøveordning med inndragning av bevilgning på stedet. Unio er positiv til et prøveprosjekt som vil kunne bringe ny kunnskap om dette alkoholpolitiske virkemidlet. Det er en forutsetning at kontrolloppgaven er offentlig ansvar og at det gis tilstrekkelig opplæring.

Kompetansekrav hos personell på serveringssteder

Unio mener det bør settes særskilte krav til kompetanse hos personellet på restauranter og serveringssteder som serverer alkohol.

Behov for dokumentasjon og analyse

Unio mener viktig å følge utvikling nøye. Det må legges til rette for datainnhenting og analyser for videre utvikling av alkoholpolitikken. I den sammenheng er et enklere, dekkende (også inkludere "dutyfree salg") og mer tilgjengelig offentlig statistikk en forutsetning. Unio støtter endringsforslagene knyttet til statistikkinformasjon.

Unio viser forøvrig til Politiets Fellesforbunds høringsinnspill som ligger ved.

Vennlig hilsen
Unio

Ingjerd Hovdenakk
Sekretariatsjef

Liz Helgesen
seniorrådgiver

1 vedlegg

Politiets Fellesforbund

Postadr.: Bullerogata 39, 0170 Oslo
Besøksadr.: Bullerogata 39, 0170 Oslo

Tlf.: 23 16 31 00

Faks: 23 16 31 40

E-post: pf@pf.no

Internett: www.pf.no

Org. nr.: NO 871 000 352

Bankkonto: 1500 42 58700

UNIO
Stortingsgt. 2
0158 OSLO

Vår dato: 03.12.2009 Vår ref.: 2009/317-2 014 Saksbehandler: Anne-Catherine Gustafson
Deres dato: 08.10.2009 Deres ref.:

Høring - forslag til endringer i alkohollovgivning

Innledning

Norge har i europeisk sammenheng vært kjent for å føre en svært restriktiv alkoholpolitikk ved reklameforbud, høye avgifter og begrensninger i tilgjengeligheten. Intensjonen er at man ved en regulering kan begrense skadevirkningene på en mest mulig effektiv måte. Man har imidlertid gjennom lovgivningen gitt kommunene handlingsrom til selv å bestemme antall skjenke- og salgssteder samt skjenketider innenfor rammen av fastsatte normaltider og maksimaltider. Kontroll og sanksjoner ved brudd på bestemmelser tilligger også kommunene.

Helse og omsorgsdepartementet har utredet og sendt forslag til endringer i alkoholloven på høring. Politiets Fellesforbund ønsker å kommentere følgende tema som er berørt i forslag til endringer i alkoholloven:

- *Maksimaltider for skjenking av alkohol*
- *Inndragning av bevilling på stedet*
- *Politiets rolle – vetorett*
- *Politiets rolle – utvidet adgang til å stenge salgs- eller skjenkesteder*

Maksimaltider for skjenking av alkoholholdig drikk

Helse og omsorgsdepartementet foreslår at maksimaltider for skjenking av alkoholholdig drikk innskrenkes med en (1) time, slik at skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 3 blir forbudt mellom kl. 0200 og 1300. Skjenking av annen alkoholholdig drikk blir forbudt mellom kl. 0200 og 0600.

Det fremkommer på SIRUS` (Statens institutt for Rusmiddelforskning) nettsider at tendensen de siste årene er at kommunenes håndtering av alkoholpolitikken har gått i retning av en klart mer liberal holdning. Det har blitt vanlig å utvide skjenketiden ut over normaltid og antall skjenke og salgssteder har blitt mangedoblet.

Politiets fremste oppgave er å forebygge kriminalitet. Det hersker liten tvil om at antall skjenkesteder og utvidede tider for skjenking av alkohol har innvirkning på voldsstatistikken og er en utfordring når det gjelder politiets mulighet til å opprettholde ro og orden i by og gatebildet, spesielt relatert til i helgene.

Politiets Fellesforbund støtter derfor forslag fra Helse og omsorgsdepartementet om innskrenkelse av maksimaltiden med en (1) time.

Forslag støttes bl.a. på bakgrunn av svært gode resultater og erfaringer fra Trondheim, hvor volden i sentrumsnære strøk minket markant som følge av et økt fokus og samarbeid mellom politi og kommunen. Reduksjon i antall voldssaker var på over 30 % innenfor de mest utsatte tidene, natt til lørdag og natt til søndag. Måltrettet innsats fra politiet, endrede skjenketider (innskrenket med 1 time), intensivert kontrollvirksomhet var blant flere tiltak, en utløsende årsak til en sterk reduksjon i antall voldssaker over en kortere periode.

Det bør imidlertid bemerkes at en innskrenkning av skjenketidene er ett av flere tiltak som er nødvendig for å møte utfordringene knyttet til alkohol, voldshandlinger og ordensforstyrrelser. Muligheter for rask transport av folk ut av kjerneområder, hyppig og konsekvent skjenkekontroll samt begrensninger i muligheter til å få kjøpt "nattmat" etter skjenketid, er ellers tiltak som har vist seg å ha god forebyggende effekt.

Kontroll – og reaksjonsbestemmelsene – inndragning av bevilling på stedet.

Departementet ber om tilbakemelding fra høringsinstansene på om det er hensiktsmessig å innføre en midlertidig prøveordning, der kontrollører av kommunale salgs- og skjenkebevillinger kan gis kompetanse til å inndra salgs- eller skjenkebevillinger på stedet (umiddelbart), dersom det avdekkes brudd på bestemmelser som har særlig sammenheng med alkoholovens formål. Undersøkelser har vist at kommunenes kontroll med salgs- og skjenkebevillinger i liten grad avdekker lovbrudd og at lovbrudd som avdekkes, sjelden får konsekvenser.

Med bakgrunn i beskrivelsene av en eventuell ordning for umiddelbar inndragning av bevilling på stedet (igangsatt som et frivillig prøveprosjekt) er PF enige i at en slik ordning kan ha positiv effekt. En rask og tydelig reaksjon vil kunne gi gode signaler om at en overtredelse er svært alvorlig og vil kunne gi reaksjoner/sanksjoner.

Det er samtidig viktig å påpeke et særlig og ytterligere behov for opplæring av kontrollørene om forvaltningsmessige regler og vurdering av bevis. Vi ønsker imidlertid i tillegg å påpeke at vi er svært skeptiske til utviklingen der de fleste kommunene har engasjert vaktsselskaper til å utføre rollen ved salgs og - skjenkekontroll. PF mener at dette er en svært uheldig utvikling, hvor man ved en slik "outsourcing" sender signaler som tyder på at man ikke vektlegger skjenke- og salgskontrollens forebyggende aspekt, samt at eierforholdet for håndhevelsen av kommunal alkoholpolitikk utvannes.

PF ønsker at man i en slik prøveordning (muligheter for umiddelbar inndragning på stedet, som senere skal behandles av kommunen) involverer kommuner som har kommunalt ansatte kontrollører og ikke har engasjert private vaktsselskap. Dette for å sikre nødvendig rettsikkerhet.

Politiet rolle – vetorett

Bruk og benyttelse av kompetanse er kjennetegn ved et kunnskapsbasert samfunn. En restriktiv alkoholpolitikk er basert på kunnskap om helsemessige konsekvenser, økt tilgjengelighet øker forbruket og at økt forbruk og konsum resulterer i økt voldsbruk.

Politiet er høringsinstans i lokale bevillingssaker. Uttalelser som politiet kommer med i disse sakene er basert på statistikk, kriminalitetsanalyser, utsjekk av vandel og ikke minst kjennskap til og kunnskap om lokale forhold.

Etter en samlet vurdering gir politiet sin innstilling til søknader om bevilling, hvor kommunen sitter med endelig avgjørelsesmyndighet. Politiets erfaring og kunnskap er i tillegg viktig å ta med seg i utarbeidelse av de kommunale alkoholpolitiske handlingsplanene. Politiets Fellesforbund er opptatt av at politiet skal ha god dialog, gode arenaer som gir muligheter for samarbeid og samspill med kommunen, hvor en helhetlig kriminalitetsbekjempelse står i fokus.

Politiets engasjement i alkoholpolitiske kommunale handlingsplaner og behandling av enkeltsaker har også en økonomisk side. Vedtak som fattes av kommunen om f. eks antall skjenkesteder og beliggenheten til disse stedene, vil i stor grad ha innvirkningen på nødvendigheten av politiets ressursbruk og prioriteringer. Et "krav" om store ressurser i helg og på nattetid vil f. eks gå på bekostning av et synlig politi ellers i ukedagene og på andre steder enn i det sentrale "bybildet".

Det er derfor viktig at man legger stor vekt på politiets helhetlige vurdering når en endelig beslutning om bevilling skal fattes. PF mener det ikke er formålstjenelig at politiet tillegges vetorett i enkeltsaker om salgs og skjenkebevillinger, eller ved beslutning om iverksettelse av en alkoholpolitisk handlingsplan. Vi ønsker heller å peke på mulighetene som ligger i å benytte og bygge opp gode politiråd som støtter opp under det etablerte SLT-samarbeidet i kommunen. Politirådene er en god arena for å diskutere både en helhetlig kommunal alkoholpolitikk og enkeltsaker som omhandler søknad om salgs eller skjenkebevillinger.

Politiets rolle - utvidet adgang til å stenge salgs- eller skjenkesteder.

Politiet har i dag muligheter til å stenge et salgs eller skjenkested som har bevilling, når dette er nødvendig for å opprettholde offentlig ro og orden, sikkerheten til enkeltpersoner eller allmennheten eller for å avverge eller stanse lovbrudd. Det er en forutsetning i lovverket at det foreligger et alvorlig situasjon som ikke kan løses på annen måte enn umiddelbar stengning og ikke for et lengre tidsrom enn to dager.

Politiets Fellesforbund mener at politiets adgang til å umiddelbart å stenge salgs- eller skjenkesteder i dag er et tilstrekkelig verktøy for vår oppgaveutførelse. Vi ønsker samtidig å påpeke viktigheten av at kommunene som kompetent myndighet med ansvar for bevilling og ansvar for kontroll av næringsvirksomheten ikke har mulighet til å fraskrive seg dette ansvaret. Se også vår kommentar ovenfor vedrørende kommunenes "outsourcing" av kontrollvirksomheten. Dette mener vi er en svært uheldig utvikling som går på bekostning av en ansvarlig alkoholpolitikk.

Avslutningsvis ønsker vi å vise til forskning som tilsier at virkemidler som omfatter fokus på bevillinger, tidsrammer for salg og skjenking samt kontrollvirksomhet og sanksjoner har vist god effekt på både regulering av konsum og påfølgende skader. Viser spesielt da til STAD-prosjektet i Stockholm som gjennom fokus på ovennevnte tiltak førte til en reduksjon av anmeldte voldstiltfeller på nærmere 30 prosent.

Med vennlig hilsen

Arne Johannessen
Forbundsleder

Anne-Catherine Gustafson
Forbundssekretær